

Locuint'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

e in

Strat'a tragatoriului [Lő-
vészutoza], Nr 5.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decat numai de la corespun-
dinti regulari ai „Federatiunii”.
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune.

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a
Pre siese lune . . . 6 „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „

Pentru Roman'a :

pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru inseriuni :

10 cr. de linia, si 30 cr. tac'a tim-
brale pentru siese-care publica-
tiune separat. In loculu desobisn
20 cr. de linia.
Una esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 16/2 . oct., 1871.

Cris'a au incetatu in Austria, dar ceea ce urmedia este mai ren, este chaotele, d'in care nu se pote prevedé, ce are sè se plamadesca, de nu cumva absolutismulu, tient'a toturoru staruintieloru regimulu viennesu. Cetitorii nostri si-vorn fi aducundu a minte ca noi d'in capulu loculu indata dupa constituirea ministeriului Hohenwart, care promisese a inaugura inou'a era, er'a federalismulu, dedesemu spreessione neincrederii, ba temeriloru nostre, ca incercarile federalistice nu sunt sincere, ci se inscenedia cu rezervatulu cugetu d'a trant dualismulu de cate se saturase viennesii si doria sè scape cu una ora mai nainte de pactulu ce i gená. neacceptandu neci macaru implinirea celloru 10 anni, terminu ce se fipsase pentru durat'a pactulu. Am d'fsu-o si o repetim, ca Austria privesce pururea numai inderetru si neci candu innainte, ea traiesce d'in reminiscentiele trecutulu si ca prin urmare desconsiderandu presente si viitorulu, d'ins'a inca va fi desconsiderata de acellu viitoriu ce se plasmuesce in presente.

Ca Austria pururea tientesce a se intorce de unde a plecatu, adeca la centralisatiune si absolutismu, dovada viua ni presenta espekturatiunile organulu officiosu „Diariulu austriacu“ ce le face intr'unu articlu fulminante, atatu la adress'a nemtiloru, catu si la a lui Andrassy. Descoperirile, cari le face, sunt atatu de instructive, incatu lasamu se urmedie :

„Asie se va fini, asiè s'a si finitu, — dice „Oesterr. Journ.“, organulu lui Hohenwart.

Andrassy plecandu la Pest'a a dechiaratu, ca caletoresce liniscitu. Elu a fostu neliniscitu, ca Cislaitani'a se liniscesce; d'insulu este acum liniscitu, ca Cislaitani'a nu se liniscesce. Ceea ce nemtsiorii nostri nu intielegu, ceea ce creerii inventosiatu ai domniloru doctrinari nu observa, ca adeca federalismulu este invingerea dualismulu, pregatirea calii si restabilirea monarchiei intregu unitarie, asecurarea influintei germane, ca a unui elementu de cultura impaciutoriu si midu locitoriu — aceea trasare prin fia-care vena a ambitiunii diplomatulu magiaru. Nu germanismulu, nici „credinti'a constitutiunale“ au irritatu pre Andrassy; lui pucinu i pasa de viet'a constitutiunale de d'incoce; singur'a sa dorere este reactiunea ce o ar fi avutu victori'a politiceii lui Hohenwart in Ungari'a.

Restaurarea unei vietie adeveratu constitutiunale in Cislaitani'a ar fi redusu preponderanti'a parlamentaria de acum d'in Translaitani'a, carea contradice toturoru relatiuniloru reale si spirituale, la adeverat'a mesura.

Multumirea poporatiuniloru slave d'in partea de dincoce a imperiulu ar fi produsu, lucru fi rescu, una miscare corespunditoria intre poporatiunile slave d'in cea-lalta parte a imperiulu; acesta miscare, condusa bine, ar fi dusu la una straformare constitutiunale a referintieloru constitutiunali de dincolo; si acolo ar fi pasitu in loculu dominatiunii minoritati collucrarea federativa imprumutata a toturoru-a; una Cislaitania federativa si una Translaitania federativa abiè aru mai fi trebuitu sè face ultimulu pasu spre una Austria intrega federativa. In momentulu, candu principiulu federativu ar fi reformatu si straformatu relatiunile translaitane, federatiunea intrega ar fi fostu gat'a. Ca-ci d'incolo ca si d'incoce s'aru fi recunoscutu : ca numai federatiunea preste totu ofera fia-carui factoru deplinu scutu de dreptu, ofera poterea de statu necesaria — nu mai multu celoru doue parti, ci — preste totu toturoru membriloru.

Acést'a ar fi creatu unu statu solidu si sanetosu, unu imperiu tare ! Multumita deliriniului si maniei de doctrinaria, Andrassy a plecatu a casa liniscitu. Elu a lasatu statulu austriacu pumnalulu in carne. Pote dar' sè triumfeze, barbatulu scurtu vedietoriu, a supra succesulu momentanu; numai unu momentu va poté sè triumfeze, ca-ci nice chiaru momentele istoriei universale nu se

numera totu-de-un'a dupa ani, nici dieci de ani. Poporatiunile slave nu voru uita cuventulu lui Deacu, alu celui mai mare amicu a lui Andrassy, ca numai acelu dreptu pere, la care insi-si renunciamu; ér' dreptulu, care se intrerumpe numai, traiesce si se sustiene. Se intielege, ca miscarea slava trebuescè iè acum cu totulu alte forme. Una asemenea intrerumpere a unoru asemeni negociatiuni, precum au fostu negociatiunile ce s'au portatu in aceste noue lune d'in urma, nu pote remané fara sè aiba efectulu celu mai adencu a supra referintieloru de partita in Boemi'a, etc. Noi vedemu a se apropiá momentulu, in care conducatorii moderati se voru retrage si voru luá conducerea elemente radicale si ca inainte de tote aceste elemente nu voru crutiá partita, politica nici constitutiunea lui Andrassy, si acést'a o voru esperiá-o in Pest'a catu de curendu. Abiè voru trece pucine septemani si miscarea slava va deveni d'in miscare cislaitana una miscare generala, unitaria. Refrangundu-se la treptele tronulu ea va deveni cu atatu mai tare in poterea sa amenintatoria.

Cei ce au urechi de auditu sè audia si sè intielega.

Mai limpede, mai la intielesu nu se pote vorbi; man'a inca este unu felu de betfa care spune adeverulu. Noi credemu si mai multu, scopulu articulu este nu numai a indegetá ceea ce erá si este sè se face, ci totodata a deturna odiulu de la Vienn'a si a-lu desercá totu a supra Pestei, va sè dica pentru necesaria impacatiunii cu Cehii si pentru caderea sistemulu federalisticu nemtii nu porta vin'a, ei sunt nevinovati ca unu mnellu, ci peccatosi sunt singuru magiaru. Noi d'icemu, peccatosi sunt nemtii si magiaru de o potriua. Planulu s'au nescocitu impreuna si negociatiunile s'au intreruptu, chiaru atunci candu erá aproape de deslegare, era totu prin planulu pregatitu mai d'innainte. Nu se pote negá ca nemtii sunt ambili inscenatori si ca le va succede a inversiuná si a astitia pre Slavii atatu d'in Cis, catu si d'in Translaitani'a in contr'a magiariloru, totu cu scopulu de mai nainte de a trant dualismulu si pre ruinele lui a introduce era absolutismulu centralistien. Diariele Slavice au si inceputu lupt'a in contr'a magiariloru. Reproducemu aci unu estrasu d'intr'una corespundintia d'in Belgradulu Serbiei, carea, de-sf are unu interessu mai multu retrospectivu, vine a confirmá presupusetiunea, ca slavii toti se paru a considerá numai pre magiaru de inamicu comune allu loru.

Cestiunea cehica interessedia viu pre serbii d'in principatu. Dechiaratiunea partitulu Deakistu contraria dorintieloru Boemie a deschisu aici ochii toturoru a supra tendintieloru egoistice a magiariloru. Acesti a sunt aproape d'a se afla; cu una fractiune nemtiesca d'impreuna, isolati in Austria si d'a astitia in contra-le tote poporatiunile slavice d'in Orientu. Ceea ce n'ar intardiá d'a face ca se sentia acu-si funeste rezultate pintre poporatiunile slavo romane d'in Ungari'a. Egoismulu plinu de sumetfa orba va fini mai curendu ori mai tardu prin a face ca semint'a lui Arpadu sè perdia frumos'a positiune care si-a apropiatu-o in Ungari'a intr'una epoca, candu cea mai mare parte a Slaviloru d'in acea tiera dormia inca. Acesti slavii asta-di se descepta pretotindene si se presenta unii dupa altii pentru a revindica drepturile loru. Va trebui vrendu ne vrendu a se da dupa peru, sèu a se decide a sustiené in contr'a loru lupt'a in carea esistinti'a Ungariei si a tota imperati'a s'ar' espune la totu felulu de eventualitati. Acést'a imperati'a nu se va consolidá si nu se va bucura de pace durabila pana candu tote nationalitatile mai mari voru fi egale in drepturi politice si nationale. Au separatiune au egalizare deplina, acestu-a ni-se pare singurulu viitoriu posibilu in Austria.

Face-se voru fara indoela incercari d'a trage si pre Romani in torintele slavice, precum de alta parte barbarii de statu ai Ungariei voru starul a casciga in partea loru pre Romani, vedi bine

cu promissiuni amagitorie, dar' credemu ca se voru scif ferl de cursa. Despre acést'a vomu tratá cu alta ocaziune.

Transilvani'a, de langa Muresiu, 1. oct. 1871.

In luna abiè trecuta in tote comitatele s'au tienutu congregatiuni marcale pentru pregatirea proiectulu organizari cotense in sfer'a politica, pre bas'a novei legi municipale. Asemenea congregatiune s'a tienutu si in cottulu Cetatii-de-balta, in San'-Martinu, in 15 si 16. sept. a. c., in diu'a d'antaiu fiindu si eu in San'-Martinu, in cause private, si vedindu adunati unu numeru frumosu de membri romani ai comitetulu cottensu, ba vedindu si pre ambii deputati ai acellui-a-si comitatu, cari se tienu de partid'a stanga a dietei si ambla cu dreptatea, egalitatea si fratetatea in gura, si afara de acesti-a unu numeru insemnatu de inteligentia magiara, sperandu ca voru fi desbateri interesante, m'am decisu a asistá si eu la siedinti'a d'in diu'a aceea — si nici ca m'am insielatu, pentru-ca intru adeveru au fostu forte interesante desbaterile — abiè acceptamu sè le vedu publicate si in diariele romane, ca sè le cetesca si cunosca si publiculu romanu.

Dupa ce inse pana acum nimenea nu le-a datu publicitati, mi-èu libertate a publicá d'in ele punctele cele mai interesante pentru noi romani.

Comitele supremu deschise siedinti'a la 1 ora. d. m. cu una vorbire acomodata, apoi se ceti numai decatu proiectulu comisiunii esmise pentru pregatirea proiectulu de organizare. Acum acceptamu sè se cetesca si vre-unu contra-proiectu alu minoritati comisiunii, inse in daru, ca numai decatu s'a inceputu pertratatarea speciala a puncteloru singuratece. — Deputatulu Szilágyi Lajos face atentu pre comitele supremu ca, mai inainte de a se incepe pertratatarea speciala a proiectulu, sè submitta proiectulu la pertractare generala, ca nu mai tardu cine-va — pertractandu-se in specialu — sè-lu atace in generalu; — aici numai decatu mi-a venit in minte: „parturiunt montes,“ si ce se va nasce vomu vedé, — dar' comitele supremu se escusa ca d'insulu nu pentru ace'a nu a submitu proiectulu la desbateri generala, ca dora ar' fi uitatu, fara juru si simplu d'in cauza, ca a vedutu ca la cetire, proiectulu s'a primitu cu placere de toti membrii comitetulu, inse totu-si la propunerea dlui deputatu l'a submitu la pertractare generala — dar' nevorbindu nime contra primerei proiectulu, in generalu, s'a inceputu pertratatarea speciala.

Primulu punctu alu proiectulu a fostu impartirea comitatulu in 6 cercuri de judi procesuali (pana acum au fostu 8 cercuri); alu duoilea impartirea comuneloru la acelea-si cercuri, etc.

La cetirea punctulu primu se scola presiedintele tribunalulu Ioane Pinciu si vorbesce contra impartirii comitatulu in 6 cercuri, sustienendu impartirea de mai inainte in 8 cercuri — intre altele aducundu si motivulu, nu preabine nimeritu, ca poporulu nostru nu e crescutu in constitutiune, nu e dedatu cu administratiunea constitutionalu, si asiè nu se pote bine conduce, fiindu cercurile processuale prea mari, etc. Aici nu are dreptu dlu presiedinte, pentru ca poporulu nostru, dupa esperinti'a mea asiè e de bine crescutu in constitutiunea acesta liberala magiara, si asiè de satulu de ea gustandu-i dulcile fructe, catu aru vof in tota diu'a sè scape de ea si mai bucuros ar primi in tota diu'a, cu prapuri inainte, absolutismulu Schmerlingianu ori si Bachianu.

Dupa aceea se scola deputatulu Elkas si cu o vorbire classica (pentru scuturaturele sale d'in capu si trupu) combate pre Pinciu, nepotendu-se destulu mira cum a potutu P. veni la ide'a sè vorbesca la pertractatarea speciala despre unu lucru primitu si enunCIatu generalminte, si, fiindu-ca cu cetirea proiectulu in generalu s'a primitu si enunCIatu in principiu si impartirea comitatulu in 6 cercuri, — deci la pertractatarea speciala nu mai pote fi vorba despre acést'a. — Dupa ace'a se scola deputatulu Szilágyi, plinu de ingamfare si sumetfa, si combate totu cu asemenea arguminte pre P., — atunci mi-a venit a-minte: hic est ! nunc nascitur ridiculus. . . — Asemenea lu mai combatu si altii, si pre candu acceptamu sè mai vorbesca si vre-unu romanu, sè apere pre dlu Pinciu si sè combata argumintele absurde ale unguiloru — se scola advocatulu Nesztor József (romanu, care pre cont'a natiunei mane-poi-mane va dobandi unu postu grasu, fiindu-ca a fostu voluntariu Kosutanu, meritatu de natiune de candu a fostu cu taber'a lui Kemény Farkas, ca conducatoriu a supra Abru-

dului — si acum duce rol'a ferestrei; alu carui copilu nici că scie vorb' romanese, si la d'insulu in casa limb'a romana e cu totalu necunoscuta) si d'ise (firsece in limb'a lui Árpád) că daca generalminte s'a primitu in principiu impartirea Cottului in 6 cercuri, acum despre acést'a nu mai pote fi vorba, si P. nu are dreptu a vorb' despre aceea, fiindu ea enunziata odata, — si asié avocatulu romanu dandu cu bot'a in balta, a stropitu pre romani nu numai pre haine, ci chiaru in ochi, ceea ce se vedeá de acolo, că toti romanii (in numeru insemnatu, precum toti amplotiiti de la politica si judecatorie, — protopop. Ignat. Almasianu, Capuceanu si alti multi) stateau inlemniti tacundu tacerea pescelui, ba se d'ice că togma Nesztor ar' fi sioptitu lui Pinciu sè vorbesca pentru 8 cercuri, că asié sè aiba pre cine combate, — si asié comitele supremu a enunziatu, că, daca generalminte s'a primitu impartirea in 6 cercuri, la pertractarea speciala nu mai pote fi vorba despre aceea, si a trecut la cetirea punctului alu 2. despre impartirea comunelor in cercuri.

Nu m'am potutu mirá destulu despre argumentulu absurdu alu dloru deputati si advocatu! — Dupa ce logica, ratiune si parlamentarismu potu dumnealoru afirmá că, daca unu proiectu ore-care se primesce generalminte, fara séu si cu discusiune, de basa pentru pertractarea speciala — la pertractarea speciala sè nu fie ertatu a vorb' la unele puncte ale lui, — lucru ne mai auditu in nici unu parlamentu d'in lume! judece publiculu, judece ori-cine, judece insu-si regimulu. — Dupa logic'a si principiile dumnealoru nu ar' fi fostu lipsa de nici una pertractare speciala, pentru că per analogiam la fie-care punctu s'a potutu d'ice asemenea, că, daca in principiu s'a primitu asié cum e, nu mai pote fi vorba despre aceea in specialu, — asemenea s'a potutu d'ice despre impartirea comunelor, despre celelalte oficie politice, etc. pana in fine.

Cetindu-se punctulu alu duoile, impartirea comunelor in cercuri, comun'a Boianu s'a luat de la cerculu Biei, si comun'a Bobohalma de la cerculu Iernutului, unde s'au tinentu mai inainte si se tienu si acum, si s'au alaturatu la cerculu San'-Martinului (firsece d'in cause politice dupa principiu „divide et impera.”) Mai antaiu iè cuventulu dlu Pinciu, vorbindu pentru acelea comune că sè remana unde au fostu si pana acum, unde se tienu judecatoresce, unde in tota privint'a li iè mai indemana si unde insu-si comunele gravited'i'a, fiindu că aceea-si este dorint'a comunelor in se-si, etc. Acum sè vedi cum tocma acei deputati si altii d'ntre magiari combatendu P., se sileau a documentá, că comisiunea carea a elaboratu proiectulu togma interesulu si voint'a comunelor le-a avutu inaintea ochiloru, si asié P. a cadintu si cu propunerea acést'a. — Cum-cá acelea comune séu unii membri ai loru sè-si fie dechiaratu voint'a loru lui P. a remané la cercurile unde au fostu, o concedu; — dar' cum-cá ele sè se fie dechiaratu contrariu aoperatoriloru loru unguri, nu o potu crede nici decátu — pote că ei sciu mai bine ce e bunu si de folosu pentru ele, decátu in se-si

comunele, — si, pre cum se vede, acést'a e maxim'a magiarismulu; ei preste totu n'oe romaniloru ni voiescu numai binele si' luora si in facta numai spre binele si interesulu nostru, impunendu-ni-lu 'cu sil'a si atunci candu noi nu voim'u a-lu primí, — éra ceea ce dorim'u noi, nu ni dau, că sè nu ni strice, togma cum face unu parinte cu copilulu seu mititelu. — Apoi sè se mai indoiéca cine-va despre marinositatea unguriloru.

Impartirea comunelor incercuina eo marinositate eclatanta precum in privint'a estensiunei cercuriloru asié si a poporatiunii loru — p. e. cerculu Zagoru aveá 14 comune cu 10.262 suflete, cerculu Biei 25 comune cu 21.384 suflete; judii pocessuali au salariu asemenea: se pretinde că sè-si duca officulu cu asemenea accuretetia, — acum poftimu proportiune intre acestea doué cercuri! Cum se pote pretinde că judele cercului d'iu urma sè pota correspunde officulu seu ca alu celui d'antaiu? Aici inca pote sè diaca ascunsa ce-va politica, carei-a numai mai tard'u i se voru vedé unghiele. Acést'a credu că o va observá si insu-si regimulu si va dispune altu-feliu.

Scopulu scrisorii mele a fostu:

1) a aretá publiculu nequalificabil'a lasitate a romaniloru că membri ai comitetulu cottense, intre cari unii sunt amplotia i juridici si politici, cari si-tragu salariiele pre cont'a natiunii, — mai multi protopopi cari se tienu de parintii si aoperatorii poporulu;

2) a aretá publiculu opiniunile si argumentarile dloru deputati dietali si ale dlui advocatu romanu, unicele in felulu loru, despre pertractarea generala si speciala a unui proiectu;

3) a pune inaintea publiculu decisiunile eclatante ale intieptulu comitetu comitatense;

4) a demonstrá marinositatea unguriloru, că ei ni infunda binele in spate si atunci candu noi nu-lu voim'u.

Apropos! Intr'unu numeru ore-care alu „Federatiunei” d'in a. c. unu corespondinte vorbindu despre tribunalulu d'in San-Martinu, promite, dupa cum mi aducu a-minte, a mai reveni la acelu obiectu cu alta ocaziune. Cu tota atentiunea am cetitu acestu diurnalu, sperandu că voi mai intelní pre acelu dnu corespondinte, inse pote a adormitu somnulu celu lungu, pentru că nu se mai areta; — pentru aceea lu provocu, daca mai stá in vietia, a-si impiini angagiamentulu; nu socota că acum, dupa ce cu organizarea noua numai este tribunalulu in San-Martinu, ar' fi de prisosu a mai scrie despre acestu obiectu, — nu! ba togma d'in contr'a, ar' fi forte de lipsa, sè-si confirme asertiunile cu argumentu cătu se pote mai valide; parte că sè veda inalt regimulu cătu de intieptiesce a lucratu, că nu a pusu tribunalulu in miserabilulu satu San'-Martinu, parte că inalt regimulu in viitoriu sè se scia feri de ispita, — pentru că cei ce au case si proprietati in San'-Martinu, cari prin aceea si-au perdutu o bucatura buna d'in gura, totu spera si se lauda că acést'a nu va stá multu asié, si preste putienu in San'-Martinu va fi tribunalulu.

Aici debue sè aducu la cunosciint'a inalt. regimulu, că in San'-Martinu si pre tempulu absolutismulu au fostu derogatoria cercula (Bezirks-Amt), si se numia Straf-Companie, adeca daca regimulu vrè a pedepsi pre unu amplotiatu, lu mutá in Sau-Martinu in penitentie, si dupa ce si-luá pedeps'a dictata pre 1, séu 2 ani, lu mutá aiurea venindu-i in locu altu penitentiariu. Eu d'in parte-mi nu potu crede că regimulu de acum, constitutionale cum e, sè aiba eugstulu a mai face asemenea Straf-Companie, si va scf pedepsi amplotiiti altu-cum.

Protocolulu

Conferintiei tinentu in Resitia la 15. oct. a. c., d'in partea intieptintei romane d'in cerculu Resitiei, in caus'a infintiarii unui comitetu pentru adunarea oferteloru benevole in favorea fondulu pentru infintiandulu „Teatru nat. rom.”

Presinti au fostu DD. Iuliu Petricu, jude cerculu si deput. dietale, George Nicolaeviu, negutiatoriu, Petru Broscianu, ofic. la soc. căiii ferate, Pavelu Cimponeriu, ofic. la teleg., Iosifu Baltezanu, ofic., Joachimu Frentiu preotu gr. cat., Alesandru Crenianu calc., Alesandru Gianu neg., Petru Apostolescu, Dimitrie Isonariu, Iosifu Cristoiu, Gligorie Maresiescu, Ioanu Apostolescu, Nicolae Marutia, cetatieni, Ilie Balanescu preotu gr. or. in Frantidorfu, Mateiu Balanu, preotu gr. or., Ioane Capetiu docinte, Ioanu Albu, Nicolae Gonceanu, Dimitrie Pocreanu, Miutiu Berlea, economu in Resitia romana, Ioane Oprea preotu gr. or., Iosifu Olariu, docinte, George Gergutia, George Colosiora militariu, Nicolae Dragalina, ar. end. in Domanu, George Cratiunu, not. com. in Colnicu, Antoniu Sabinu, docinte, Davidu Iebeleanu, jude comunale, si Iosifu Peica econ. in Soceni.

1. La apelulu On. D. Iuliu Petricu, jude cerculu, cătu barbatii intieptinti d'in cerculu Resitiei, intieptint'a romana, adunandu-se in d'ia de asta-di, dupa media-di la 4 ore, in localitatile scolei gr. or. d'in Resitia romana, — Dlu Iuliu Petricu, presiedintele comitet. prov. insarcinatu cu convocarea acestei conferintie, raportéza că, conformu insarcinarii primite d'in partea comit. prov., a invitatu pre toti romanii intieptinti d'in locu si d'in cerculu Resitiei spre participare la conferint'a de asta-di, facundu-li de-o-data cunoscutu si scopulu acelei-a si prin acést'a implinindu-si misiunea, invita adunarea sè bine-voéca a-si alege unu presiedinte ad hoc.

Adunarea aclama de presiedinte pre On. Dnu Iuliu Petricu.

2. D. presiedinte ad hoc, multumindu adunării pentru increderea pusa in d'insulu, ocupa scaunulu presiedialu, si alegundu de notari pre Iosifu Olariu si Ionu Capetiu, prin o vorbire insuffetitoria si inspirata de sentieminte nationale, saluta adunarea, apoi desfasurandu motivele ce l'a indemnatu a convocá acést'a adunare, cum si cascigulu ce lu va avé natiunea romana prin infintiarea unui teatru nationalu, dechiaru siedint'a de deschisa.

BOISIORA

Archeologia.

(Fine.)

Voru d'ice multi, că tintarulu a fostu si romanu: nu contestu acést'a, mai vertosu că l'am mai gasitu una-data mai sfarematu pre la Resca, cetate necontestabilu romana; de-t pre una localitate care porta nume celtu si care este analogu cu a q u a e (apele, ceea ce vedesce si localitatea), si care pote presupune, că pana sè se asiedie acolo coloni'a romana (C o l o n i a - R o m a n a), despre care voi vorb' in speciale, au locuitu negresitu Daci.

Dara aci acestu tintaru, la unu locu unde nu se mai gasesce nimicu romanu, probéza că tintarulu a fostu unu jocu dacu, pre care l'au invetistat si legionarii, si devenise comunu, si Daciloru si Romaniloru.

Pentru ce Francesii nu se sfiescu a spune, că sunt Gallo-Romani? Pentru ce ne amu s'hi noi a aretá că suntemu Daco-Romani, care este acelu-a-si lucru cu Gallo-Romani?

Romanii n'au fostu una natiune; Romanii au fostu unu poporu intinsu, cu diferite nationalitatie intr'insulu: si latinitatea d'in poporulu romanu s'a pestratu la noi mai multu de cătu ori unde. Cu tote acestea Celticulu a traitu si elu pre langa Latinu, pentru că-lu vedemu in tote: in limba, in costumu, in moravuri, traditiuni, etc.

Sunt multe caractere pre ceramidile si petrele de la Slonu, cari aru avé analogia cu caracterele de pre braciari'a d'in aurari'a pre care, de la aflarea ei si pana asta-di, se am credintu-o si o credu inca Daca.

Olari'a numita celta, olari'a cennsta, abunda in Dacia, d'in timpulu candu nu se cunosceá inca rot'a in olaria si pana la una perfectiune egale cu olari'a gréca, si aci cu unu studiu mai seriosu ar' poté sè se desparta forte bine epoc'a d'aca de epoc'a romana, si apoi epoc'a gota.

Acést'a materia inse nu-si pote avé aci loculu de cătu numai că una proba mai multu, că in tote ale vietiei érá celticulu care dominá in Dacia.

De ne vomu urcá la armele de bronzu si la armele de pétra, nu vedemu ce osebite pote fi intre cele ce se gasescu in Dacia cu cele ce se gasescu in Elvetia si in Gallia, si pre unde au fostu Celtii cei vechi.

Am multe de aceste arme de bronzu si de pétra, si inca si d'in epoc'a de petra bruta, in colectiunea mea, a supr'a carora-a speru sè dau in curendu una lucrare.

Astu-felu dupa aceste arme, si mai alesu, se pote vedé tipulu celtu de tota vechimea in Dacia.

Dolmanulu, pre care l'am gasitu acum unu anu sub denumirea de Pesterea cu olele, nu mai pote fi induoela pentru nime că nu este una capiste druido-celta; sè mai vedemu inse si altu ce-va: modulu a se desface omulu de aproape séu, candu lu vede cadavru, este un'a d'in trasurile cele mai caracteristice ale poporeloru primitive.

Am spusu că Daco-Getii au avutu doué impulsuni civilisatorice, un'a celto-greca si alt'a celtiberiana.

Cea d'antaiu i indica arderea mortiloru si cea d'alu duoilea ingroparea loru. Daciai dara si - ardeau mortii, proba evidenta necontestabile cenusiele d'in multimea urnelor funerarie aflate pre tabernaculu d'in Dolmatulu, (Pescerea cu olele), si i si ingropáu, dovéda multipla movilitiele si movilele (tertres) care se numera si la noi cá prin tote partile pre unde au locuitu Celtii cu decimele, cu sutimele si cu miele, cari tote contienu osseminte de unu scheletu, daca nu de mai multe, si printre cari forte rari sè se gasesca indicie, constatatu obiecte funerarie romane.

Am mai spusu că Daciai nu se ingropau nici cu lacramaru, nici cu lampioni, nici cu urciorsie cu liquiduri, nici cu vassutie cu gráne, si că totu ce am gasitu eu de câte ori am datu prin aceste movilitie de osseminte dace n'am gassitu in giurulu loru altu ce-va de cătu aschie séu custure de silexu cari, prin nimicu altu nu aretau că ar fi avutu unu maneru, de cătu prin bulb'a destinata a se infige ei a se intiepeni in maneru séu in lemnulu sagetii, câte unu toporasiu (Hachet) pre cari le-am numitu eu dalte, numire mai propria spre a li aretá form'a in comparatiune cu uncelele nostre, si câte una petra care n'ar fi potutu servi la nimicu altu de cătu dreptu sapunu la spalarea d'in urma a corpului care spalare, ni spunu autorii vechi, cari au vorbitu despre

pa nascere, scaldare in fine a mortulu care se perpetua pana asta-di.

Marturescu, că nu este de multu de candu am inceputu sè observu mai cu de-a-dinsulu in ce positiune si-ingropau Daciai mortii loru candu i ingropau si nu i ardeau; cu tote că cenusia am gasitu adesea langa asemenea osseminte, de multe ori in ulieca facuta cu man'a fara rota, si, mai multu uscata de cătu arsa.

Observandu diferitele relatiuni ce dá sciintiei archeologice John Lubbock, in cartea sa „L' H o m m e a v a n t l' h i s t o i r e,” m'am aplicatu mai cu de-a-dinsulu la observarea esacta a osseminteloru dace cari au potutu scapi nepulverisate prin aduncimele acestoru movile fara mormentu, fara patu macaru, espuse de tote partile contactulu cupamentulu.

Éta ce potu constatá d'in doué movile ce am spintecat in patru cu mai multa ingrigire in escursiunea ce am facutu estimpu: cadavruulu a fostu asiediatu siedindu, si cu faci'a la resaritu. Unulu d'in doué mi s'a parutu că ar fi fostu asiediatu, in genunchi, totu cu faci'a la resaritu, inse nupotu afirmá acést'a, pentru că indata aceste putrede osseminte dau de aeru, se sfarema, si inca n'am potutu oculi localitatea, cu tote precautiunile, nasciindu esactu in care parte a movilei, de-si totu-d'a-n'a pre centru, a fostu asiediatu cadavru. Ceea ce este siguru este că cadavruulu n'a fostu lungitu ei siedindu, pentru că sirulu spinării, in amendoue ossemintele ce am gasitu acum, eran perpendiculara asiediate in pamentu si tiés'a d'asupra osseleloru si fluviile picioroloru orizontali, cari indica că cadavruulu n'a fostu in picioare.

Acestu modu de ingropare constatatu de Lubbock si alti archeologi, că este modulu de ingropare d'in epocale de bronzu si de pétra, vine si elu, credu, sè constata, despre elementulu primitivu celtu care a dominatu in vechi'a Dacia. — Voiu tratá alta-data in speciale despre acést'a, dupa ce voiu poté sè meditezu sujetulu in mai multe experientie.

Acum, scopulu principale alu acestui articulu, a fostu sè dau in cercetarea archeologiloru paleographisti semnele, simbolurile si litterele ce am copiatu de pre petrele si ceramidile de la Slonu, Cobib'a-vechia.

„Tromp. Carp.”

C. B o l l i a c u.

*) Vedi Nrii 100, 101, 102 si 103 ai „Fed.”

Dacia, că érá unic'a loru spalare de corpu dupa spalarea du-

Luandu-se la desbatere cestiunea, care ar' fi cea mai potrivita modalitate pentru de a se adunã d'in cerculu Resitiiei câtu mai numeroase oferte in favorea fondului pentru infiintandulu teatru nationalu, dlu George Nicolaeviciu propune formarea de comitete in fiesce-care comuna pentru adunarea ofertelor. — Propunerea acésta, spriginita si de cátra dnii Cratiunu, Frentiu, Oprea, Olariu, Balanescu, etc., se primesce cu modificatiunea facuta de dlu presiedinte, si asié :

Adunarea decide infiintarea unui comitetu centralu in Resiti'a, constatoriu d'in 11 membri, si alegerea colectantiloru pentru fiesce-care comuna d'in cercu, cari sè se pro-voce prin comitet. centr. cá in cátu e posibilu sè starúesca a infiintã in tota comun'a unu sub-comitetu, si sè-si dèe tota ostene'l'a a adunã câtu mai numeroase oferte pre sém'a fondului teatrului natiunalu.

3. Presiedintele invita adunarea sè a léga comitetulu centralu si colectantii d'in comune.

Adunarea alege cu aclamatiune de membri ai comitetulu centralu pre DD. Iuliu Petricu, Ioachim Frentiu, Pavelu Cimponeriu, Adolfu Diaconoviciu, Petru Broscianu, Ioane Capetiu, Alesandru Crenianu, Georgiu Nicolaeviciu, Iosifu Baltezanu, Iosifu Cristoiu si Petru Apostolescu, lasandu constituirea comitet. centr. in liber'a voia a membriloru alesi, impunendu-li numai detorintia sacra cá sè se constituia cátu mai curundu si sè-si incepe activitatea ; éra de colectanti a alesu : pentru comun'a Domanu pre Dlu Ioanu Oprea, preotu, si Iosifu Olariu, docinte ; pentru com. Coptore pre Dlu Stefanu Ioanoviciu, preotu ; pentru com. Frantidorfu pre D. Ilie Balanescu, preotu ; pertru com. Colnicu pre D. George Cratiunu not. com. ; pentru com. Moniomu pre D. Toma Iacobescu docinte ; pentru com. Tievrova pre D. Ioanu Stefanoviciu preotu ; pentru com. Soceciu pre D. Antoniu Sabinu, docinte, si Davidu Iebeleanu jude com. ; pentru com. Furlocu pre D. Teodoru Catona, preotu gr. cat., si Simeonu Avramescu, preotu gr. or. ; pentru com. Ternova pre D. Damianu Isacu, preotu, si George Cimponeriu docinte ; pentru com. Ezeresiu pre D. Mihaiu Irimie, preotu, Ioane Oprea docinte si pentru com. Dezesti pre D. Stefanu Lupulescu docinte, si Const. Iliciu propriet.

4. Dupa alegera comit. centralu si a colectantiloru, dlu presiedinte invita adunarea a decide si in privintia cestiunii, cá pãna candu sè dureze adunarea ofertelor si in ce modu sè se administreze banii adunati.

Adunarea, avendu in vedere recolt'a cea slaba d'in anulu presinte, cum si celelalte sarcine ce trebuie sè le porte poporul, prevede inainte cá unu resultatu favorabile numai atunci se va poté ajunge, daca colectarea va durã unu tempu mai indelungatu si decide : cá colectarea sè dureze pãna cu finea lunei lui decembre a. c., éra in privintia ofertelor ce voru incurge se decide cá comitetele, respective colectantii d'in comune sunt îndetorati a substerne cu finea fiesce-carei lune sumele de bani incurse Comit. centr. care apoi d'impreuna cu cele adunate d'in centru va avé a le administra Comit. centr. pentru fondulu teatrului nationalu in Pest'a.

5. Dlu Ilie Balanescu propune a se arangiã si petreceri de jocu in folosulu fondului teatralu.

Luandu inse adunarea in considerare, cá petrecerile de jocu sunt impreunate cu spese mari, mai cu sema in imprejurãrile de facia, si cu privire la referintiele locale unde intielegintia romana e represintata in numeru asié micu, in cátu anevioia s'ar si poté arangiã o petrecere de colore curatu nationala, — de asta-data propunerea Dlui Balanescu o primesce numai in principiu, éra realisarea ei o concrede comitet. centr., încãtu acestu-a ar' afiã-o de salutaria si folositoria scopului.

6. Iosifu Olariu face propunerea cá membrii adunãrii sè subscria de locu ofertele, cu cari voru binevoia a concurge spre immultirea fondului teatralu.

Acésta propunere nimerita si spriginita de Dlu presiedinte, care dede esemplu frumosu prin subscrierea sumei de 50 fl. v. a., s'a adoptatu de intreg'a adunare cu viua placere, si in cáte-va minute se subscrie preste totu d'in partea membriloru o suma considerabila de 221 fl. v. a.

Ne mai fiindu altu obiectu de pertractatu dlu presiedinte propune a se alege o comisiune pentru verificarea protocolului.

Adunarea exprime Dlui presiedinte multiamita protocolara, pentru-cã a luatú iniativ'a acestei cause maretie si pentru intiept'a conducere a adunarei presinte ; — totu-odata se alege o comisiune verificatoria, afara de dlu presiedinte si notariu, d'in DDnii Ioachim Frentiu, Pavelu Ioane Cimponeriu si Capetiu.

Dlu presiedinte multiamindu adunarei pentru participarea zelosa la adunare si recomandandu-i prin cuvinte caldure spriginirea acestei intreprinderi nobile si de mare insemnetate pentru natiunea romana, — declara s'edintia de inchisa.

Adunarea se dissolve intre eschiamãri entusiastice de sè vieze natiunea romana, sè vieze barbatii cari au pusú tãmeiu Teatrului romanu, sè vieze presiedintele adunarei de asta-di, si membrii, dupa ce petrecura in corpore pre Dlu

presiedinte pãna a casa, se despartira cu stringeri de mana si salutãri cordiale.

Resitia, datulu de mai susu.

Juliu Petricu, m. p.
presiedinte.
Iosifu Olariu,
notariu.
P. Cimponeriu, m. p.
Ioane Capetiu, m. p.
I. Frentiu, m. p.

Chesintiu, 20. octomvre 1871.

(Unu abusu ne-mai pomenitu.)

Acum'a candu in puterea autonomiei nostre besericesci administrative voimu a incepe o viétia noua, mai corecta constitutionala, se comitu cele mai scandalose abusuri de cátra reprezentantii diferiteloru cercuri de activitate, — cu deosebire pre terenulu scolasticu.

Venerabilulu senatu scolariu d'in dieces'a Aradului inainte de a fi produsu vre unu folosu invetiamentulu popularu, n'a pregetatu a abusá de sublim'a missiune ce i-a concediutu-o intregu cterulu si poporul nostru d'in diecesa, ci a inceputu mai in tote locurile a desvoltá o activitate pré estinsa, ce pastreze marginile atãtu ale bune-cuviintie, cátu si alu demintãtii si autoritãtii oficiose si legale. Si tota lucrarea omenésca, ce nu cunosece nici margini, nici lege, logic'a o numesce a b u s u.

Cá On. publicu romanu sè nu mai fie sedusu de una atare corporatiune care este foculariulu de unde se respandesc lumin'a, éra S. Sa Dlu Episcopu, presiedinte ordinariu alu acelu-a-si Senatu, compromisu in faci'a lunei, — ne luãmu libertatea, d'a pune inaintea On. publicu romanu una procedura a acelu senatu scolariu, precãtu de nelegala, pre atãtu si de despotica. Éca-o :

Noi romanii Chesintieni ne am adresatu-prin epistola scrisa dupa cum ni impune sentiulu de modestia si sinceritate facia de una corporatiune cu autoritate legala — cátra D. referinte elu senatului scolariu diecesanu, prin care ne amu rogatu cá Ven. Senatu scolariu sè se indure si sè ni faca dreptate ; la care inse in locu sè fimu capetatu unu picuti de mangaiere, ne pomeniramu d'odata cu dlu inspectoru scolariu de cercu Nicolau Cosiariu in satu, care, fára de a ni cetf plenipotintia Ven. Senatu scolariu despre cele lucrãnde, a demandatu judelui comunale, cá sè citeze pre toti subscrisii in suplic'a data D-lui Craciunescu.

Dupa-ce ne-amu adunatu toti in cancelari'a comunala, dlu inspectoru Cosiariu incepú a pune intrebãri, si anume : *Mãide unde scitu cá Vladic'a nostru de la Aradu e talhariu ?* apoi dlu notariu comunale Rednentiu : *dar' de unde scicã e umi-su talhariu si lotru ?*

DDloru prin aceste intrebãri schimonosite au voitu a ne infricosiã cá sè pota mai usioru luã la protocolu o cãlumnia, cá asié dlu inspectoru cu Busenfreundu-lu lui Rednentiu, sè ni arunce in noroiulu pericolului de unde n'amú mai poté vedé lumin'a.

Marturisimu in faci'a lunei, cá astfelu de vorbe neghiobe si urtiose n'amú auditu nici d'in celu mai de josu purcariu alu nostru, nici nu le-amu cunoscutu pãna aci ; — aceste espresioni au potutu esi numai d'in gur'a acelorua, cari de o parte fungéza cá nisce factori propagatori de lumina, é' de alta parte sentiendu, cá li se iè larv'a de pre facia, sub care si-au ascunsu tote nedreptele fapte si pecate, sunt asié de incerti, a numi pre acei-a — inaintea caroru-a voru fi chiamati a-si dá sém'a de nedreptãtiele câte le-au facutu in calitatea loru de inspector-it a l h a r i, etc.

Regretãmu inse cá chiaru dlu Cosiariu, care e romanu, ampioiatu cottensu si totu-odata inspectoru scolariu profesionalu, mistifica adevèrulu si reportéza câte tote calumnie, inconveniente cu chiamarea sa.

Nu scimu daca caus'a nostra a trecutu vre-o data prin vre-o sesiune consistoriala ? dicemu cá nu, de-ora-ce Ven. Senatu scolariu, care in intiesulu inalteloru principie divine purarea neschimbate, nu posedé putere esecutiva (brachium), ei dispune numai de remedie morale, — nu ar' fi acceptatu, cu atãtu mai putienu subscrisu o astu-felu de ordinatiune grava absolutistica in contr'a celoru ce nu pretindu decãtu a d e v e r u l u si d r e p t a t e a ; fiindu-cã aceea ordinatiune involve constatarea identitãtii subscrieriloru si esecutarea diurneloru si speseloru de caletoria aledlui Cosiariu.

Impinsi de sacr'a dorintia amu voi, ba chiaru — in interesulu comunu — lu provocãmu pre dlu inspectoru scolariu N. Cosiariu sè ni spuna, cá ore a venitu la noi sè tiena numai investigatiune, sèu de-o-data cá si esecutoru d'a trage camasi'a de pre cei subscrisi in atios'a epistola, fia ei vinovati ori drepti ?

Cei subscrisi in suplica, de-si s'au opusu acelei tractãri malitiose, totu-si in fine Dlu Cosiariu, basandu-se pre o epistola a dlui referinte alu senatului scolariu d'in Aradu, preste voi'a nostra — intrun'a cu dlu Rednentiu a inceputu a încassá volnicesece diurnele dlui inspectoru si anume 3 fl. v. a. pre di si spese de caletoria 54 cr. de mila dela fiecare d'intre cei subscrisi.

Nu potemu, in fine, retacé nici acea fapta nelegala si

scandalosa a dlui Cosiariu, cá d'insulu si-a petrecutu la dlu Rednentiu noptea intrega si cu d'insulu a si croitu unu protocolu intre pahare si vivatè. Éca pentru ce s'au încassatu banii dela seracti romani. Cá sè li platimu beuturile.

Intrebãmu acum pre venerabilulu senatu scolariu, cá ore încassarea (esecutarea) speseloru comisariului investigationalu se tiene de competintia autoritãtii besericesci, sèu de justitia ?

Ore protocolulu la astu-felu de casuri obveninde d'in abusarea de oficiu a organeloru subalterne scolare se face intre pahare, cum lu facú dlu inspectoru Cosiariu ?

Protestãmu deci cu tota solenitatea in contr'a aceste sentintie consistoriali, contrarie spiritului legiloru besericesci, contrarie consciintiei omenesci, contrarie dreptului eternu.

Mai multi Chesintieni.

Frati Romani !

De unu tempu mai indelungatu me ocupu in ideea compuneri unui catalogu alfabeticu a totoruru juristiloru romani d'in Austro-Ungaria, a carui-a menire este : cunoscintia totoruru romaniloru despre capacitãtiele juridice d'in patria.

Intregu venitu d'in tiparirea acestui catalogu, dupa detragerea speseloru de tipariu, l'am destinatu pentru fondulu academiei romane de drepturi.

Fãra a vená veru-unu interesu particularu, fie-mi permisu a ascurã pre toti domnii juristi romani in parte, si pre tota inteligentia romana preste totu, — cá acestu catalogu are doue pãrti forte folositorie romanimei ; una parte cá strainii, caroru-a li place a ne plesni pre totu momentulu in facia, cá nu avemú omeni deajunsu calificati pentru cutare ori cutare postu, voru fi dati de mentiuna si vomu poté demunstrá lunei civilizate, cá in privintia barbatiloru juristi nu stãmu asié de totu reu precum voiescu altii a crede, é' de alta parte totu romanulu carturariu va avé in bibliotec'a sa o carte, d'in care pote scf si cunosece tote capacitãtiele juridice romane d'in tota Austro-Ungaria dupa nume, stare, locuintia si aplicatiune.

In considerarea acestui interesu comunu rogu pre totii domnii juristi romani cá pãna celu multu 1. decemvre 1871. sè aiba bunetatea a-mi comunicã prin epistole francate, post'a ultima Abrudu, urmatoriele date :

1. Numele si pronumele, 2. loculu nascerei, 3. locuintia, 4. datulu, anul si loculu absolverei studiiloru juridice, si in fine, 5. aplicatiunea presenta in care se afla.

Si, fiindu-cã ne aflãmu in stare de reforma, cutediu a ascurã pre fiesce-care, cá voiu fi cu cea mai mare atentiune, cá schimbãrile ce se voru face cu unulu ori cu altulu, cu 1. ianuariu 1872, tote acele schimbãri le voiu fi intogmitu si coresu, si astu-feliu catalogulu compusu lu voiu dá la tipariu pre spesele mele, pre candu cugetu a poté emite si una provocare de prenumeratiune cu pretiulu celu mai moderatu.*)

Abrudu, in 20. octomvre 1871.

Basiliu Basiota,

assesoru la tribunalulu Albei-inferiore
si jude singularu in cerculu Zlatnei.

VARIETATI.

*(Rectificare.) Aradu, 14. oct. 1871. On. Societate „Transilvania“ in Nr. 97. allu st. diariu „Fed.“ face Directiunii asociatiunii nostre nat. d'in Aradu aspr'a imputatiune, cá acest'a neci la provocarea ei in scrisu, neci la depesi'a telegrafica, — in privintia recumendarii unor teneri ce ar' fi petitiunatu pentru stipendie la memorat'a societate — nu i-am fi datu neci unu respunsu.

Directiunea subsemnata respinge de la sine acesta insinuatune, de ora ce a-i respunde n'a fostu provocata, — éra directiunea nu pote despune de averea asociatiunii fára neci o economie, cá-ce si de altmintrea i-se imputa — fára neci unu dreptu — cá nu economisedia destullu de conscientiosu. — Caus'a cá suplic'a tenerului Alessandru L u c a c i u nu au fostu transpusa la momentu, este cá au fostu defectuosu ajustata. Tenerulu au fostu provocatu de notariatu prin una epistola fraacata, ca sè tramita atestatulu de frecuentare, la care necapetandu neci unu respunsu, suplic'a ajustata asié cum au fostu s'a transpusu la On. Soc. „Transilvania.“ Cumca directiunea n'a facutu neci una recumendare este dar', cá recurintele tramisese recursulu neajustatu conformu statuteloru societãtii nostre. — Pentru directiune Iosifu Codreanu, notariu.

*(Domnisiura Dementyeva.) acea conspiratie care nu de multu fuse condamnata la St. Petruburg, la 4 lune de inchisore, pentru cá a impresu si a publicatu una proclamatiune revolutionara cátra studentii. face parte d'intr'una curiosa classa a societãtii feminine d'in Russi'a, care, de-si datéza de curendu, totu-si numera printre rondurile salle unu mare numeru de femee de tote conditionile. Aceste domne se numescu progressiste (Pierodovye). Ele profeséza doctrin'a drepturiloru femeii in sensulu celu mai estinsu, si, de-si recunoscú casatori'a, respingu inse principiulu cá legatur'a d'intre femea si barbatu mai pote subsiste dupa ce unulu d'in soci doresce sè o rumpã. Prin urmare una

*) Cele alte foi romane sunt rogare pentru reproducere in colonele sale.

progresista, fara bataia de capu, si-parasesce barbatulu pentru altulu candu s'a saturatu de dinsulu. Ea crede, ca ceremoni'a casatoriei este necesaria numai pentru a constitui unu titlu "legal" in favorea copilului. Cunosc, dice corespundentele, una familia progresista ce se compune d'in doue dame, d'in unu studentu de medicina, d'in unu ingineru si d'in doi copii. Toti stau in aceea-si casa si au totulu in comunu. Numele baiatului, care, fia d'iu in parentesa, e botezatu, este *Ratiune*; copil'a se chiama *Libertate*. Damele sunt guvernante, si femeele si barbati punu la midi-locu totu ce casciga pentru trebuintele casei si ale lor. Dara ca se me intoreu la dsior'a Demytyeva, ea este in etate de 19 ani; este forte dragalasia, potu dice chiaru frumoasa, a primitu una forte buna instructiune si este orfana. Ea a marturit inaintea curtei cum a devenitu progresista. — Am vedutu, dicea ea, ce sorte urita are una femea bine crescuta candu este silita se lucre pentru a-si casciga pana. Trebuie se se obosesca de demaneti'a pana ser'a, ca se-si pota abia agonisi cu ce se traiesca. Si acest'a provine d'in cauza ca sfer'a de actiune a femeei este forte restrinsa. Femeele serace d'in clasele cele mai bune nu si-potu intrebuintia educatiunea de catu ca guvernante. Numeralu acastoru-a se maresce atatu de multu, in catu concurenti'a devine preste mesura de mare, si prin urmare, salariulu se micsoareza. De aceea m'am otaritu se deschidu una scola pentru femej, unde se invetie una professiune ore-care. Am stabilitu una tipografia, ca unu primu pasu spre organizarea unei noue ramure de lucru pentru femej. Dara n'aveam bani. Am facutu cetorie, si promitiendu-mi-se legatu de 3000 ruble in diu'a candu me voiu marita, am cautatu unu barbatu. Dsior'a Demytyeva declara atunci, fara se rosiésca, ca a fostu amoréza d-lui Ciaceff, unu diuaristu cu mare meritu, care facu invoiela cu ea ca se faca una casatoria fictiva, si barbatulu ei se consenta in scrisu s'o parasésca dupa terminarea ceremoniei. Nisce asemenea casatorie nu sunt asié rare, adanse ea, printre progresiste. Banesce vorbindu, una femeia independenta, prin propria sa munca, doresce inca se devina independenta in tote raporturile sale, si acest'a se pote obtiene numai print'una casatoria fictiva, de care numai are nici una grigia dupa seversirea ceremoniei matrimoniale. (Internatiunala.)

*(*Positiunea*) preotiloru rusesci. D'in diuare preotiesci aflamu ca Statulu sustiene in imperiulu intregu 35,000 biserice cu 37,718 preoti si protoerei, 11,257 diacos si 65,857 pomonari, preste totu 114,926 persone, cari cu totii sunt casatoriti. Pentru toti acesti-a nu cheltuesce Statulu mai multu, decatu 5.163.363 ruble 31 copeice. Acest'a face pentru fia-care circa 44 1/2 ruble leta pre anu! Intre asemenea impregiurari este o adeverata ironia, de a vorbi despre unu statulu, ce garanteza lefile. Ca daca o persona besericesca primesce d'in candu in candu mai multu, decatu 44 1/2 ruble in anu, pentru aceea capeta altulu cu atata mai pucinu. Urmările acestui micu salariu sunt, ca preotii in locu se se afle in positiune de a eserce independenti functiunile lor, devinu in cea mai mare dependinta fatia cu acei-a, cari li dau pana, adeca de la tierani. Daca preotulu ambla cu aghiazm'a si nu se pune la bette cu tieranii pana la ametiela, atunci credu tieranii, ca binecventarea nu are efect. Daca ispravescce preotulu functiunile sale mecanicesce, atunci d'icu tieranii, ca-i fudulu, si-i micsoareza micela daruri, ce le capeta. Dar' daca preotulu dogenesce pre tierani in modu mai energicu, atunci nu capeta nimi'a si pote muri de fome cu lefa sa. Dara in fine preotulu banesce si infrunta pre tierani pentru traiulu lor scandalosu, si acesti-a se plangu la proistosii, atunci se stramuta acelu preotu in unu satu inca mai reu, si nimenea nu-lu incurageza, ca se-si implinesca detori'a.

*(*Bibliografia*). A esitu de sub pressa: „Influinti'a luminii a supr'a vietiei“, de Stef. C. Michailescu, Professore. — Depositu unicu la tipografia editore Petrescu C. et Costescu, calea Mogosiei, Nru 7, Bucuresci, (langa librari'a Socecu.) Pentru provincia: cererile se voru adres'a francate la acesta tipografia, insotite de costulu a 4 l. n. esemplarulu. Pentru mai multe esemplare rabatu de 20%.

(*Consemnatiunea*) contribuitoru intrate la Red. „Federatiunii“ pentru fondulu academei romane in 25. oct. 1871.

Prin D. Artemiu Andercu-Homorodanu stud. de Medic. la Taurinu, de la dsa 2 fl. 30 cr. de la Dn'a Isabell'a Danu nascuta Andercu-Homorodanu, preutesa, 1 fl. de la Dn'a Emilia Comanu nasc. Andercu-Homorodanu, preutesa, 1 fl. de la D. Grigoriu Iuga, notariu, 1 fl. Sum'a 5 fl. 30 cr. v. a. (Cu dat'a de 26. oct. a. c. s'a transpusu la comitetulu resp. in Sabiu. Red.)

Sciri electrice.

Bucuresci, 25. octomvre. Ministeriulu se mesure pentru alungarea iesutiloru d'in Romani'a, d'in causa, ca ei au inceputu a pasi asta-di cu totu adiusulu contra ortodossismului.

Vien'a, 25. oct. „Oesterr. Journal“ comunica ca, de si n'a urmatu inca decisiunea formale a imperatului, totu-si abie se mai pote dobita, ca politica de impacatiune va cade. Atatu ministeriu lu lui Hohenwart, catu si capii cehiloru presenti aici au dechiaratu, ca respunsulu la adresa dietei boeme, redactatu de ministrii comuni si de Andrassy, nu se pote accepta. — „Tageblatt“ dice, ca Hohenwart a reportatu imperatului, ca a acceptatu memorandulu, compusu de ministrii comuni, ca pre basea acestui-a se mai faca una ultima incercare cu cehii. Se dice, ca la observatiunea lui Hohenwart, ca memorandulu nu consuna cu rescriptulu prin care s'a deschisu diet'a boema, imperatulu ar fi respunsu: Eu poruncescu acest'a.

Praga, 25. oct. Partia cehiloru considera impacatiunea cu totulu nimicita. „Politik“ dice, ca conducatori cehiloru au dechiaratu in scrisu, ca cehii nu se voru lasa in desbaterea rescriptului de respunsu modificatu. — Foiele ceche anuncia reintorcerea la declaratiune.

Roma, 25. oct. In dsele acestea avu locu aici una demonstratiune republicana. Unu cateva mii de individi se adunara in apropierea pomului de olivi, sub ale carui pole a caditu odineora Cairolu. Aci s'au tienutu apoi discursuri in sensu republicanu si s'a inchiatu cu „se traierca“ Garibaldi si „se pera“ consortieri'a.

Vien'a, 26. oct. Diurnalele de asta-di anuncia in unanimitate, ca crisea interna s'a decisu in favorulu ministeriului comunu si ca se accepta demisiunea cabinetului lui Hohenwart. — Conducatori cehiloru au datu una declaratiune in scrisu, ca modificatiunile cerute sunt neacceptabile si ca ei voru parasí Vien'a. Hohenwart a predatu ieri acesta declaratiune imperatului si totu-odata a cerutu demisiunea intregului ministeriu.

Vien'a, 26. oct. Hohenwart tienu ieri ultim'a conferinta cu capii cehiloru. Imperatulu dechiaru cu privire la declaratiunile cehiloru, ca elu sta firmu pre terenulu constitutiunei, si cehii se recunosca mai inainte de tote terenulu de dreptu alu constitutiunei. — Hohenwart a prezentatu asta-di demisiunea sa si a ministriloru Iirececu, Habietinecu si Schaffe Imperatulu li a primitu demisiunea, dar' i a rogatu se conduca afacerile provisoriu si mai departe. — Potocki este chiamatu la Vien'a.

Versalia, 26. oct. Thiers a decisu a propune Adunarii nationale, la intrunirea ei, transpunerea sediementului guvernului la Parisu.

Florentia, 26. oct. Se afirma, ca in discursulu de tronu, cu care regele, va deschide nou'a sesiune parlamentaria, se va accentua de nou necesitatea d'a ocupa Rom'a, si lumei catolice voru ave a i se da garantié noue pentru libertatea si activitatea papei pre terrenu besericescu.

New-York, 26. oct. 2500 femei d'in Utah immanuara presiedintelui Grant una petitiune in favorulu poligamiei.

Vien'a, 27. oct. Imperatulu primu de locu demisiunea ministeriului Hohenwart. Desemnarea lui Schmerling de fitoriulu ministru presiedinte se demintiesce d'in tote partile. — Schmerling, ce e dreptu, fu chiamatu la imperatulu, care confera cu mai multe persone in privinti'a situatiunii grave, dar' despre numirea lui de ministru nu e nici vorba. Se dice, ca se va constitui unu ministeriu din omeni nuoi; precum se aude locutenentii Chotek si Goluchowski inca au demissionatu.

Praga, 27. oct. Cont. Clam si Rieger se reintorsera asta-di demanetia d'in Vien'a. Diuariele cehe comunica, ca declaratiunea scrisa a conducatoriloru cehiloru a acceptatu pre deplinu tte cererile unguriloru, tote celelalte inse le-a respinsu. — „Politik“ publica unu articulu fulminantu contra unguriloru, pre cari i numesce ucigatori de libertate. Spingirea nemtiesca a impacatiunii d'in 1867 atasta necapacitatea nemtiloru d'a guvernó. Inca si mai impertinentu de catu contra Cislaitaniei au procesu ungurii facia de slavii sudici. „Politik“ dechiaru in fine, ca impacatiunea d'in 1867 in manile partitei deachiane si a barbatiloru ei de la guvernó e pentru cehi unu periclu, care trebue combatutu cu tote elementele de dincoce si dincolo de Lait'a.

Vien'a, 27. oct. Asta di se tienu sub presiedinti'a imperatului ultimulu consiliu ministerialu alu cabinetului Hohenwart, in care imperatulu anuncia officialu primirea demisiunii intregului cabinetu. Ministrii fure invitati a conduce provisoriu afac rile pana la reconstituirea cabinetului, in privinti'a carui-a nu s'a decisu inca nimic'a.

Semlinu, 27. oct. Aici se vorbesce, ca in Petrinja si Glina aru fi eruptu turburati seriose cu versari de sange.

Atena, 27. oct. A eruptu una crisa ministeriale. Tote partitele insistu pre langa rege ca se demisiuneze pre Komonduros, care ar fi facutu in Itali'a promisiuni, ce vatema onorea si demnitatea Greciei. Se vorbesce, ca Delignury seu Zaimis voru fi chiamati a forma unu cabinetu nou.

Se cauta d'in partea unui institutu de assecuranti'a pre langa conditiuni favorabile unu Acquisitoriu de nationalitate romana cu obligatiunea de a calatorí.

Reflectanti la acestu postu binevoiesca a-si da offertele lor sub Adresa: „Assecuranti'a Sibiuu posterestante.“

2-2

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu devenitu vacantu prin pensunarea fostului docente, la scola popolaru gr. or. in Resitia montana, care se tiene de patronatulu c. r. pr. Societati'a a drum. fer. de statu, se escrie Concursu cu terminu pana in 20. novembre st. nou.

Emolumentele sistemisate sunt:

Salariu anualu 126 fl.

Onorariu pentru scol'a de domineca 16 fl. 80 cr.

Cortelu liberu si 3 stangeni de lemne.

Aceste emolumente se statorescu inse pre anulu curinte cu unu salariu anualu de 300 fl. v. a., 6 stangeni de lemne si cortelu liberu, seu lipsindu acestu-a 80 fl. — bani pentru cortelu.

Doritori de a ocupa acestu postu, au a-si tramite Recursele sale pana la terminulu mai susu, instruate cu testimoniu despre absolvirea sciintieloru pedagogice, despre ocupatiunea de pana acum si despre portarea morale religiosa, adresate catra „Suprem'a administratiune montana“ in Reschitza.

Cei cu Classe pregatitoare voru fi preferiti.

Suprem'a administratiune montana si domeniata.

Resitia, in 17. octomvre 1871.

(2-3)

Propriet., edit. si red. respundiet.: **ALES. ROMANU**

„ALBINA“

Institutulu de creditu si de economii.

Terminulu pentru subscrierea de actiuni la „Institutulu de creditu si de economii „ALBINA“ se prolungesce prin acest'a pana in 30. noemvre calind. nou a. c. cu acelu adausu, ca alta prolungire nu va mai urma la nici una intemplare.

Conditiiunile remanu cele cunoscute.

Sibiu, 15. octomvre 1871.

Comitetulu fundatoriu.